

Hlavní úsilí vésti k udržení severních hranic. Při něm. převaze ze západu možno vésti i ústupový boj na několika přírodních přehradách — řeky a pohoří uvnitř Slovenska, položených ve směru sever — jih. Tak možno získati čas a udržet střední a východní Slovensko do příchodu R. A. (Prostory: Žilina — Turč. Sv. Martin — Handlová — Kremnica — Zvolen — údolí Hronu a zbytek Slovenska na východ.)

Pro vojenské operace na Slovensku možno předvídati dvě eventuality:

1. Organizovat a zahájit povstání v době přiblížení sovětské fronty do oblasti Lvov — Horní Dněstr, kdy by bylo možno počítati se snadnou podporou se strany Sovětů.

O době povstání by rozhodlo čs. vrchní velitelství v dohodě s vrchn. vel. R. A. — pravděpodobně na jaře 1944.

2. Násilná okupace Slovenska německou armádou již v prvních dvou měs. 1944, kdy vzdálenost sov. fronty bude ještě poměrně velká. Přesto třeba se pokusiti organizovat branný odpor slovenské armády proti německé okupaci a utvořiti alespoň široká ohniska odporu (jako v Jugoslávii), která by po delší dobu poutala větší počet německých divizí.

Pro obě eventuality nutno připravit maximální pomoc jak voj. oddíly, tak válečného materiálu.

V prvé řadě třeba zajistit prostory letišť, na kterých by se mohl provést desant, a střediska povstání.

Nejvhodnější letiště: Kamenica u Humenné a Tri Duby u Zvolena. Obě letiště nutno obsadit a dopravit výzbroj na 2000 mužů pro prostor letiště.

Ohniska povstání, pro která nutno připravit výzbroj pro 1000 mužů: Bratislava, Trenčín, Považská Bystrica (zbrojní továrna), Ružomberok, Banská Bystrica, Spišská Nová Ves (též letiště), Prešov.

Na druhém místě naléhavosti: Žilina, Turč. Sv. Martin, Poprad.

Podrobnější plán pomoci vojenskými oddíly bude vypracován po zásadním rozhodnutí o účelnosti a podpoře povstání.

L. S.

Náčelník čs. voj. misse v SSSR
plk. gšt. H. Pika.

VHA Praha. SSSR, Čs. voj. mise v SSSR, 5/3. Koncept(?). Strojopisný priepis.

1943, [december]. Bratislava. — „Vianočná dohoda“ o vytvorení ilegálnej Slovenskej národnej rady ako jednotného centra protifašistického frontu na Slovensku a o jej programe.

Ideové smery na Slovensku, ktoré i po 6. októbri 1938 zotrvali na zásadách protifašistickej demokracie a viedli dodnes aktívny odpor proti politickému, hospodárskemu a kultúrnemu znásilňovaniu slovenského ľudu a ktoré dnes repre-

¹ Vianočná dohoda bola publikovaná tiež r. 1945 v brožúre J. Lettricha „O Slovenskej národnej rade“ a v oficiálnej publikácii „Slovenská národná rada 1944–1949“, Bratislava 1949. Tieto verzie sa odlišujú od znenia zverejneného v povstaleckej Pravde tým, že skratky „č.-sl.“ a „Č-SR“

zentujú skutočné zmýšľanie všetkých vrstiev slovenského ľudu, dohodli sa na vytvorení spoločného politického vedenia, ktorým bude Slovenská národná rada ako jediný reprezentant politickej vôle slovenského národa doma.

I. Úlohou a cieľom Slovenskej národnej rady je:

1. Jednotne a centrálnne viesť boj slovenského národa za odstránenie nacisticko-nemeckého diktátu, vykonávaného i domácimi uzurpátormi politickej moci.

2. V prvej príhodnej chvíli prevziať všetku politickú, zákonodarnú, vojenskú i administratívne výkonnú moc na Slovensku a vykonávať ju podľa vôle ľudu až do tej doby, kým slobodne zvolení zástupcovia ľudu nebudú môcť všetku moc prevziať.

3. Po prevzatí moci, len čo to bude možné, Slovenská národná rada sa postará, aby slovenský ľud si voľne a slobodne určil svojich zástupcov, ktorým SNR všetku moc odovzdá.

4. SNR bude vo svojej činnosti postupovať v dorozumení s č.-sl. vládou a celým zahraničným odbojom, ktorých prácu na medzinárodnom a vojenskom poli uznáva a ju podporuje.

II. Tu združené smery a zložky dohodli sa na týchto zásadách:

1. Želáme si, aby národ slovenský a národ český, ako najpríbuznejšie slovanské národy, utvárali ďalšie svoje osudy v novej Č-SR, spoločnom to štáte Slovákov a Čechov a na podklade princípu rovný s rovným.

2. Želáme si úzku spoluprácu so všetkými slovanskými štátmi a národmi, menovite s SSSR, v ktorom vidíme záštitu slobodného života a všestranného rozmachu malých národov vôbec a slovanských zvlášť.

3. Budúca Č-SR má viesť svoju zahraničnú politiku v duchu týchto zásad, a preto sa má na poli zahraničnopolitickom a vojenskopolitickom opierať o SSSR.

4. Vnútorne usporiadanie budúcej Č-SR má byť demokratické, majú sa však vykoreniť všetky tendencie fašistické, rasistické, totalitné a také, ktoré budú v rozpore s týmito zásadami. V tomto duchu má byť vnútorný politický režim pevne vedený, pritom však demokratický. Je potrebné vystríhať sa omylom a chybám v minulosti.

5. Myšlienku demokracie je treba preniesť a prehĺbiť i na pole hospodárske a sociálne tak, aby rozdelenie národného dôchodku medzi všetko obyvateľstvo bolo čo najrovnomernejšie a aby život každého občana bol ľudsky dôstojný.

6. Kultúra, školstvo a výchova majú byť vedené spomenutými zásadami. Zachovaná má byť sloboda náboženských vyznaní, vylúčený má však byť vliv cirkví na smer a vedenie štátu.

7. O definitívnej úprave týchto otázok rozhodnú — a to menovite o ústavnoprávnej úprave pomeru slovenského národa k národu českému — zo slovenskej strany výlučne slobodne zvolení (určení) zástupci slovenského národa.

Pravda, 12. 9. 1944, č. 3. Z článku „Z revolučného archívu“. — „Cesta ke Květnu“, Praha 1965, dok. 5.¹

sa v nich píše ako „československý“ a „ČSR“, čiže bez pomlčky. V publikácii „Slovenská národná rada 1944—1949“ je tiež skrátená prvá časť vety odseku 1/2: „prevziať všetku politickú moc a vykonávať ju...“